

הלילה הזה כולו שירה

Ha'layla Ha'zeh Kulo Shira

This Night Is All about Poetry

- Israel's Declaration of Independence (An excerpt)
- Identity Class Hamutal Bar Yosef
- Every Person Needs to Have a Certain Egypt Amnon Ribak
- Getting out of Egypt (Exodus) Hagit Akcerman
- Reflections on a Seder Night Yehuda Amichai
- The Kid from the Haggadah Nathan Alterman
- At the UN commission on Palestine 1947 David Ben Gurion
- How I Missed the Exodus Raquel Chalfi
- Saving the Goat Kid Anda Amir Pinkerfeld
- She Who Stood Talya Glazer
- How to start Ely Eliyahu
- Those are the Plagues Moise (Moshe) Benarroch
- Chad Gadya Chava Alberstein
- Each Morning Arye Sivan
- With a Handful of Heaven Avraham Chalfi
- The Exiles' Pesach Nathan Alterman
- Nun Nathan Alterman
- Freedom Shlomi Chaski
- Slave-Work in Ras El Satan Matty Shmueloff
- Out of Egypt Alma Zohar
- My Father on Passover Eve Yehuda Amichai
- And What Is My Life Span Yehuda Amichai
- Miracles Yehuda Amichai
- One Human Tissue Moti Hamer

Israel's Declaration of Independence (excerpt)

מדינת ישראל תהא פתוחה לעליה יהודית ולקיבוץ גלויות; תשקוד על פיתוח הארץ לטובת כל תושביה; תהא מושתתה על יסודות החירות, הצדק והשלום לאור חזונם של נביאי ישראל; תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין; תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות; תשמור על המקומות הקדושים של כל הדתות; ותהיה נאמנה לעקרונותיה של מגילת האומות המאוחדות. מדינת ישראל תהא מוכנה לשתף פעולה עם המוסדות והנציגים של האומות המאוחדות בהגשמת החלטת העצרת מיום 29 בנובמבר 1947 ותפעל להקמת האחדות הכלכלית של ארץ-ישראל בשלמותה.

THE STATE OF ISRAEL will be open for Jewish immigration and for the Ingathering of the Exiles; it will foster the development of the country for the benefit of all its inhabitants; it will be based on freedom, justice and peace as envisaged by the prophets of Israel; it will ensure complete equality of social and political rights to all its inhabitants irrespective of religion, race or sex; it will guarantee freedom of religion, conscience, language, education and culture; it will safeguard the Holy Places of all religions; and it will be faithful to the principles of the Charter of the United Nations.

Identity Class Hamutal bar Yosef

I am from here, my parents were born in the Gola
(exile)
The called the Jewish state Geulah
I was born to the square Hebrew, upright, hungry
That was a good reason to be proud.
I was born in a kibbutz I walked barefoot
For good and for better we grew up like brothers,
The girls with the boys the happy times with the fears

In our kibbutz there was no synagogue
But erev Shabbat was a different time, special:
After a warm shower,
We were all dressed in white shirts
That had arrived all ironed from the communal
laundry

And on erev Pesach
We reaped the new wheat
The Chaver who played the great Cohen had asked:
Did the sun set?
And we all responded: It did, it did and he asked
again: shall I reap?
And we all responded: Reap! Reap!
Then we gathered to celebrate the Seder
And we were all together
We did not think that what we had done was Jewish
We did not think that it was a good reason to be proud.

I am from here, most women light Shabbat candles
here
For a whole week every year it is hard to get bread in
most places.
One day a year, a desert silence paralyzes most of the
traffic
Two day a year the sound of the siren is a fire skewer
Heart wrenching.

Not a big people, not numerous
Living in a Jewish state
The only one we had loved and will love
And whatever it is worth for good and for better
It is a good reason to be proud,
Even now.

2102 שְׁעוֹר זְהוּת חֲמוּטָל בַּר - יוֹסֵף

אָנִי מִכָּאן. הוֹרֵי נוֹלְדוּ בְּגוֹלָה.
הֵם קָרְאוּ לְמְדִינָה יְהוּדִית גְּאֻלָּה.
נוֹלְדָתִי לְעִבְרִית הַמְרַבֶּעֶת, הַזְּקוּפָה, הַרְעֵבָה
וְזֹאת הִיְתָה סִבָּה לְגֻאָנָה.
נוֹלְדָתִי בְּקִבּוּץ. הִלַּכְתִּי יְחִפָּה.
לְטוֹב וּלְמִיטֵב גִּדְלָנוּ יַחַד כְּמוֹ אֲחִים,
הַבְּנוֹת עִם הַבָּנִים, הַשְּׂמֵחוֹת עִם הַפְּחָדִים.

בְּקִבּוּצָנוּ לֹא הָיָה בַּיִת כְּנֶסֶת
אָבֵל עָרַב שַׁבָּת הָיָה זְמַן אַחֵר, מְיֻחָד:
אַחֲרֵי מְקַלְחֵת חֲמָה כְּלָם עַד אֶחָד
הָיוּ לְבוּשִׁים תְּלֻצוֹת לְבָנוֹת
שֶׁהִגִּיעוּ מִגְּהֻצוֹת מֵהַמְּכַבְסָה הַמְשַׁתְּפָה,
וּבְעָרַב פָּסַח קִצְרָנוּ אֶת הַתְּבוּאָה הַתְּדֻשָּׁה.
הַחֶבֶר שֶׁהָיָה בְּתַפְקִיד הַפֶּהוּן הַגָּדוֹל שָׁאַל: כָּא הַשְּׂמֹשׁ?
וְכִלְנוּ עֲנִינוּ: כָּא! כָּא! הוּא שָׁב וְשָׁאַל: הַאֲקִצְרָ?
וְכִלְנוּ עֲנִינוּ: קִצְרָ! קִצְרָ!
אַחֵר כִּד הַתְּאֻסְפָנוּ לְחַג אֶת הַסֶּדֶר
וְהִיְנוּ בְּיַחַד מְאֹד. מְאֹד בְּקִרְבָּה.
לֹא חֲשַׁבְנוּ שְׂמָה שֶׁעֲשִׂינוּ הָיָה יְהוּדִי.
לֹא חֲשַׁבְנוּ שֶׁזֹּאת סִבָּה לְגֻאָנָה.

אָנִי מִכָּאן. רַב הַנְּשִׁים מְדַלִּיקוֹת כָּאן גְּרוֹת בְּעָרַב שַׁבָּת.
שְׂבוּעַ אֶחָד בַּשָּׁנָה קֹשֶׁה לְהַשִּׁיג כָּאן לָחֶם בְּרַב הַמְּקוֹמוֹת.
יוֹם אֶחָד בַּשָּׁנָה דְּמָמָה שֶׁל מְדַבֵּר מְשַׁתְּקֵת אֶת רַב הַתְּנוּעָה.
שְׁנֵי יָמִים בַּשָּׁנָה קוֹל הַצְּפִירָה הוּא שְׂפוּד שֶׁל אִשׁ.
רוֹצֵעַ לְכַב.

עִם לֹא גָדוֹל וְלֹא רַב
חַי בְּמְדִינָה יְהוּדִית
יְחִידָה אֲשֶׁר אֶהְבְּנוּ וְנִאֶהֱב
וְיָמָה שֶׁהִיא שְׁנָה
לְטוֹב וּלְמִיטֵב
זֹאת סִבָּה טוֹבָה לְגֻאָנָה
גַּם עַכְשָׁיו.

Every Person Needs to Have a Certain Egypt:

Amnon Ribak

Every person needs to have a
certain Egypt,

To deliver themselves from
with a strong arm,
or with grinding teeth.

Every person needs terror and great darkness,
and comfort and promise and redemption,
that they would know to look up at the sky.

Every person needs

One prayer,

that would always be on their lips.

A person needs to bend once –

Every person needs a shoulder.

Every person needs to have a
certain Egypt,

to redeem themselves from, from the house of slavery,
to get out in the middle of the night to the desert of fears,
to march straight into the waters,
to see them open on both sides.

Every person needs a shoulder,

to carry the Joseph's bones,

Every person needs to straighten their back.

Every person needs to have a
certain Egypt,

and a Jerusalem,

and one long journey,

that they will remember forever

in their feet soles

כָּל אָדָם צָרִיךְ מִצְרַיִם

אמנון ריבק 2010

כָּל אָדָם צָרִיךְ שְׂתֵהְיֶה לוֹ

איזו מִצְרַיִם,

להיות מְשֶׁה עֲצָמוֹ מִתּוֹכָהּ

בְּיַד חֲזָקָה,

אוּ בְחֲרִיקַת שֵׁנִים.

כָּל אָדָם צָרִיךְ אֵימָה וְחֹשֶׁכָה גְדוֹלָה,

וְנֹחֵמָה, וְהַבְטָחָה, וְהַצְלָה,

שֶׁיִּדְעוּ לְשֵׂאת עֵינָיו אֶל הַשָּׁמַיִם.

כָּל אָדָם צָרִיךְ תְּפִלָּה

אֶחָת,

שְׂתֵהְיֶה שְׂגוּרָה אֲצֻלוֹ עַל הַשְּׂפָתִים.

אָדָם צָרִיךְ פַּעַם אֶחָת לְהִתְכַּוֵּף-

כָּל אָדָם צָרִיךְ כֶּתֶף.

כָּל אָדָם צָרִיךְ שְׂתֵהְיֶה לוֹ

איזו מִצְרַיִם,

לְגַאֵל עֲצָמוֹ מִמְנַה מִבַּיִת עֲבָדִים,

לְצֵאת בְּחֻצֵי הַלַּיִל אֶל מִדְּבַר הַפְּתָדִים,

לְצַעַד הַיָּשָׁר אֶל תּוֹךְ הַמַּיִם,

לְרֹאוֹתָם נִפְתָּחִים מִפְּנֵי לְצַדְדִים.

כָּל אָדָם צָרִיךְ כֶּתֶף,

לְשֵׂאת עָלֶיהָ אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף,

כָּל אָדָם צָרִיךְ לְהִזְדַּקֵּף.

כָּל אָדָם צָרִיךְ שְׂתֵהְיֶה לוֹ

איזו מִצְרַיִם.

וִירוּשָׁלַיִם,

וּמִסְעֵ אֶרֶץ אֶחָד,

לְזָכַר אוֹתוֹ לְעַד

בְּכַפּוֹת הַרְגָלִים.

Translation Vavi Toren, Rachel Korazim

יוצאת ממצרים
חגית אקרמן 2011

לא ביד חזקה
ולא ובזרוע נטויה
ולא ובמורא גדול
ולא ובאותות
ולא ובמופתים
אלא בהסוס, בצעדים קטנים, בהילת חשך
ברך
ובדבקות
ובכונה
ובדיוק
ובאהבה

נושאת סימנים קטנים כמו קמטי הזמן העובר, וחלופי עובות, גופי המשתנה, פניני געגועי.
יוצאת ממצרים.

Getting out of Egypt – Hagit Ackerman

Not with a strong hand
And not with an outstretched arm
And not with great awe
And not with signs
And not with wonders
Rather hesitantly, with small steps, terrified by darkness
Softly
Dedicated
Purposefully
With accuracy
And love
Carrying little signs like the wrinkles of passing time, the transition of seasons, my
changing body, the pearls of my longings.
Getting out of Egypt (Exodus)

הרהורי ליל הסדר יהודה עמיחי 1995

הרהורי ליל הסדר, מה נשתנה, שאלנו
מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות.
ורובנו גדלנו ולא נשאל עוד ואחדים
ממשיכים לשאול במשך כל חייהם, כמו ששואלים
מה שלומך או, מה השעה וממשיכים ללכת
בלי לשמוע תשובה. מה נשתנה כל לילה,
כמו שעון מעורר שתקתוקו מרגיע ורדים
מה נשתנה, הכל ישתנה. השינוי הוא האלוהים.
הרהורי ליל הסדר. כנגד ארבעה בנים דיברה
תורה, אחד חכם, אחד רשע, אחד תם ואחד
שלא יודע לשאול. אבל לא מדובר שם
על אחד טוב ולא על אחד אוהב.
וזה שאלה שאין לה תשובה ואם תהיה לה תשובה
לא ארצה לדעת. אני שעברתי את כל הבנים
בצרופים שונים, חייתי את חי, הירח האיר
עלי ללא צורך והשמש הלכה לה וחגי פסח
עברו בלי תשובה. מה נשתנה. השינוי
הוא האלוהים. המות נביאו .

Reflections on Seder night Yehuda Amichai

Reflections on Seder night, Mah Nishtanah, we asked,
“How is this night different from all other nights?” “How changed?” Most of us are
grown up now and have stopped asking, but some
Go on asking all their lives, the way one asks
How are you, or what time it is, and keep on walking,
Without waiting for an answer. Mah Nishtanah kol layla, “How changed is every night,”
Like an alarm clock whose ticking is soothing and soporific.
Mah Nishtanah, ha-kol yishtaneh, “What has changed, all shall be changed.” Change is
God.

Reflections on Seder night. Of four sons does the Torah
Speak: one wise, one wicked, one simple, and one who knows
Not how to ask. But nothing is said there
About a good one, or a loving one.
And that’s a question that has no answer,
And if there were an answer I wouldn’t want to know.
I who have passed through all the phases of the sons
In their changing constellations, I’ve lived my life, the moon shed its light
On me for no reason, the sun went on its way, the Passovers
Passed without an answer. Mah Nishtanah. “What has changed?” Change is God, Death
is his prophet.

Translation Chanah Bloch and Chana Kornfeld

The Kid from the Haggadah Nathan Alterman

He stood there in the market, among she goats and billy goats
Swinging its tail
As small as a pinkie
A kid from a poor home
A kid for two coins (zuzim)
With no adornments
No bell and no ribbon.

No one paid him attention, so no one knew
Not the goldsmiths not the wool combers
That this kid
Will enter the Haggadah
And become the hero of a song

But Father approached, his face aglow
And bought the kid and caressed its forehead...
And this is the start of one of the songs
That will be sung forever.

The kid licked Father's hand with its tongue
And touched it with his wet nose
This, my brother, was the first rhyme
Of the verse "dezabin aba".

It was a spring day and the wind was dancing
Girls were laughing with twinkling eyes
And Father and the kid entered the Haggadah
And both just stood there.

That very same Haggadah was already full
With wonders and great miracles
Therefore they stood on the last page
Hugging and pressed to the wall

That very same Haggadah then silently said
Good, stand there kid and Father
In my pages walk smoke and blood
I am talking of greatness and secret things.

Yet I know that the sea will not part in vain
That there is a reason for splitting through walls and deserts
If at the end of the story
Stand a Father and a kid
Waiting for their turn to shine.

Translation Rachel Korazim; Rabbi Marc Rudolph

הגדי מן ההגדה

נתן אלטרמן 1944

הוא עמד לו בשוק, בין תישיים ועזים,
ונפנף בזנבו
הקט כזרת.
גדי מבית עניים, גדי בשניים זוזים,
בלי קישוט,
בלי ענבל וסרט.

איש לא שמ לו לבו, יען איש לא ידע,
לא צורפי הזהב, לא סורקי הצמר,
כי הגדי הלזה
יכנס להגדה
ויהיה גיבורו של זמר.

אבל אבא ניגש בפנים מאירים
וקנה את הגדי
וליטפהו על מצחו...
זו היתה פתיחתו של אחד השירים
שיהיו מושרים עד נצח.

והגדי את יד אבא ליקק בלשון
ובחוטמו הרטוב נגע בה.
והיה זה, אחי, החרוז הראשון,
שפסקו הוא "דזבין אבא".

יום אביב אז היה והרוח ריקדה
ונערות צחקו במצמוץ עיניים.
ואבא עם גדי נכנסו להגדה
ועמדו להם שם בשניים.

ואותה הגדה כבר מלאה מהמון
נפלאות ומופתים עצומים לגודל.
ולכן הם ניצבו על הדף האחרון
חבוקים
ודחוקים אל הכותל.

ואותה הגדה כה אמרה אז דומם:
טוב, עמדו לכם, גדי ואבא.
בדפי מהלכים העשן והדם,
על גדולות ונצורות שיחתי נסבה.

אך ידעתי כי ים יקרע לא בכדי
ויש טעם חומות ומדבר להבקיע,
אם בסוף הסיפור
עומדים אבא וגדי
וצופים לתורם שיזרח ויגיע.

נאום דוד בן-גוריון בפני ועדת החקירה של האו"ם

לפני כשלוש מאות שנה הפליגה לעולם החדש אניה ושמה, "מייפלואאר" עגינתה של האוניה בסלע פלימות היא אירוע מכונן בתולדות אנגליה וארה"ב גם יחד. היש אנגלי אחד, היודע בדיוק אימתי הפליגה אניה זאת; וכמה אמריקאים יודעים זאת; היודעים הם כמה אנשים היו באותה אניה; ומה היה טיבו של הלחם שאכלו בצאתם.

והנה לפני יותר משלושת אלפים ושלוש מאות שנה, לפני הפלגת "מייפלואאר", יצאו היהודים ממצרים, וכל יהודי בעולם, ואף באמריקה וברוסיה הסובייטית, יודע בדיוק באיזה יום יצאו: בחמישה עשר בניסן. וכולם יודעים בדיוק איזה לחם אכלו היהודים: מצות.

ועד היום הזה אוכלים יהודים בכל העולם כולו מצה זו בחמישה עשר בניסן, באמריקה, ברוסיה ובארצות אחרות, ומספרים ביציאת מצרים ובצרות שבאו על היהודים מיום שיצאו לגולה.

והם מסיימים בשני מאמרים: השתא עבדי, לשנה הבאה בני חורין. השתא הכא, לשנה הבאה בירושלים.

1947 דוד בן גוריון (מתוך נאום בפני ועדת החקירה של האו"ם)

Ben Gurion's speech at the UN commission on Palestine 1947

"300 years ago, there came to the New World a boat, and its name was the Mayflower. The Mayflower's landing on Plymouth Rock was one of the great historical events in the history of England and in the history of America. But I would like to ask any Englishman sitting here on the commission, what day did the Mayflower leave port? What date was it? I'd like to ask the Americans: do they know what date the Mayflower left port in England? How many people were on the boat? Who were their leaders? What kind of food did they eat on the boat?"

"More than 3300 years ago, long before the Mayflower, our people left Egypt, and every Jew in the world, wherever he is, knows what day they left. And he knows what food they ate. And we still eat that food every anniversary. And we know who our leader was. And we sit down and tell the story to our children and grandchildren in order to guarantee that it will never be forgotten. And we say our two slogans: 'Now we may be enslaved, but next year, we'll be a free people.'

How I Missed the Exodus Rachel Chalfi 2018

When midnight arrived I knew I was forty minutes late
For the Exodus, I was just about done packing the red suitcase
When I remembered I did not pack the hats for the family
And we were expecting a walk in the scorching desert sun
For forty years. So I dragged the ladder from the yard to the shed (storeroom) –
There, among the summer clothes, were all the hats tightly packed. And until
I managed to untie the threads around the packages of garments
And until I swallowed a few sips (gulps) of water to strengthen
My soul, weary of the exhausting preparations for departure
And until I sat down for a bit in the corner of the shed –
I bit into an apple and fell asleep.
And when I woke up panicking - How could I fall asleep
For an apple? How could I be beguiled by the snake?
How come I am still so gullible, not getting
The greatness of the hour, the sign that was given, the destiny of the people.
How come I did not yet get what a people is, what is destiny, what does it mean to turn (reverse?) fate –
And until I emerged from the hut and arrived running and limping while dragging along
The red suitcase and everything in it
Including the waterskin and the hats for the whole family
And until I reached
The shores of the Sea of Reeds –
All my family members, the whole people, all the neighborhood families
Who came out of the baked sand huts – all of them including that bitch,
You know, the one who made me lose the taste
For lengthy wonderings with the likes of her –
Until I reached the sea shore –
They were all far, far away
Like pinheads in the deep valley, in the dry land
That gaped, gaped among huge waves, and when the waters returned with Pharaoh's chariots and his
horses and horsemen and the whole whirlwind of the Egyptian army
I could not jump into the water, since I don't know how to swim
And I am still carrying a post trauma from that time when I drowned in the Nile-
And was rescued by a she crocodile – I knew I had no chance
No chance that I will manage to catch up with my people,
There, on the other shore of the sea
There was no chance I will make it – a tired solitary woman
Downtrodden with a red suitcase
There was no chance I could gulp down the hugeness of the dry land
That meanwhile had turned into a giant Tsunami wave. No chance whatsoever.
I could not raise my voice and yell: "wait for me –just a minute"!
My voice filled my head echoing,
Bouncing against its walls, it would not be heard anyway. I stayed where I stood
My mouth wide open, I was frozen as a salt column freezing a shout from
Hundreds, hundreds of years ago,
This is how I missed the great Exodus towards redemption
I did not cross the sea nor the dry land
I did not even get wet by water
This is how I never left Egypt.

איך פיספסתי את יציאת מצרים

רחל חלפי – 17.3.2018

כשהגיעה מחציית הלילה הבנתי שאסרתי בארבעים דקות את יציאת מצרים. בדיוק עמדתי לסיים לארוז את המזונדה האדמה אבל אז נזכרתי שלא ארנתי את הכובעים למשפחה ונהרי צפונית לנו הליכה בשמש המדבר הקופחת במשך ארבעים שנה. אז גררתי את הסלם מן התצר אל המקסו— ושמ, בין בגדי הקיץ, היו כל הכובעים ארוזים תזק. ועד שהצלחתי להטיר את החוטים סביב חבילות הבגדים ועד שגממתי כמה לגימות של מים כדי לחזק את נפשי היגעה מן ההכנות המפרכות ליציאה ועד שהתחלתי לרגע בפנת המקסו— נגסתי בתפוח ונרדמתי.

ועד שהתעוררתי לפתע בבוקר — איפה זה שנרדמתי בשל תפוח? איך זה שהשיאני הנחש? איך זה שאני עדין פתיה, לא מבינה את גדל השערה, את האות שגפנו, את גורל העם איך זה שעוד לא הבנתי מה זה עם, מה זה גורל, מה זה להפך גורל— ועד שהגחתי מן הבקתה והגעתי בריצה מקרטעת גוררת אתי את המזונדה האדמה וכל אשר בה כולל נאד מים וכל הכובעים לכל המשפחה ועד שהגעתי אל שפת ים-סוף—

כל בני המשפחה, כל העם, כל העדה, כל משפחות השכונה שיצאו מבקתות החול האפוי — כלם, כולל הקלפטה הזאת, נו, זאתי שהוציאה לי את התאבון לנדודים ממשכים עם אחת כמוה— עד שהגעתי אל שפת הים—

כלם כבר נראו הרחק הרחק כראשי סכה בעמק העמק, בתרבה שנופעה נפעה בינות לגלי הענק ומששבו המים ובתוכם רכב פרעה ופרשיו וסוסיו וכל מערבלת צבא מצרים— כבר לא יכלתי לקפץ למים כי אינני יודעת לשחות ועוד סחבת פוסט-טראומה מהפעם שהיא שטבתי ביאור ונצלתי עליידי תנינה — נדעתי שאין לי סכוי אין סכוי שאצליח להדביק את עמי שם, בגדה האחרת של הים. לא היה סכוי שאצליח — אשה עיפה בודדה קשת-יום עם מזונדה—

לא היה סכוי שאצליח לגמע את ענקות-התרבה שבינתיים הפכה נחשול-צונמי ענק לא היה לא יכלתי להרים את קולי ולצעק: "סכו לי רגע!" קולי מלא את ראשי הדדה הדדה נחבט בין קתליו ממילא לא היה נשמע. נותרתי על עמדי פי קרוע לרנקה הייתי קפואה כנציב-מלח מקפוא נעקה מן הרחק ממרחק מאות מאות שנה. ככה פספסתי את היציאה הגדולה את הגאולה. לא עברתי בים ולא בתרבה. אפלו לא נרטבתי במים. ככה לא יצאתי ממצרים.

Saving the Goat Kid

Anda Amir Pinkerfeld

You know what I shall do
This Seder night?
I will hide the Haggadah kid
The cat will not know at all
Where it is, and will not eat it;
It will come and say: the kid is not here!

The dog will not avenge it
Not the stick nor the burning fire
Not water nor even a goring ox.

For I will take the kid
I will hide it well
And no harm will ever happen again.

להציל את הגדי אנדה עמיר פינקרפלד

הַתְּדַעוּ מָה אֶעֱשֶׂה
בְּלֵיל-שֵׁל-סֵדֶר זֶה?
אֶסְתִּיר הַגְּדִי שֶׁל הַהֲגָדָה;
וְהַחֲתוּל כָּלֵל לֹא יֵדַע
הֵיכֵן הַגְּדִי וְלֹא יֵאכְלֵנוּ:
יָבוֹא, יֹאמֵר: הַגְּדִי אֵינָנוּ!

וְלֹא יִקָּם אוֹתוֹ הַכֶּלֶב,
וְלֹא מִקֵּל, לֹא אֵשׁ אוֹכֵלֶת,
לֹא מַיִם, וְלֹא שׁוֹר נֹגֵחַ.

כִּי אֶת הַגְּדִי אֲנִי אֶקַח,
אֶסְתִּיר אוֹתוֹ בְּתוֹךְ מַחְבֹּא,
וְכָל רָעָה לֹא עוֹד תָּבוֹא.

וְהִיא שְׁעֵמֻדָּה / טְלִיָּה גִלְזֵר

וְהִיא שְׁעֵמֻדָּה וְנִקְתָּה וְשִׁטְפָה וְצִחְצֻחָה וְהִכְשִׁירָה וְהִגְעִילָה וְלִפְנֵי
וְנִכְוָתָה בְּעוֹרָה בְּסוּדָה קְאוּסְטִית
וְהִרְסָה בְּגִדֶיהָ עִם אֶקוּוֹנִימִיקָה
וּבְשָׁלָה וְצִלְתָּה וְאֶפְתָּה
וְהִכִּינָה שֵׁשׁ צִלְחוֹת סֶדֶר
וְעָרְכָה שְׁלֶחֶן לְשְׁלוֹשִׁים אִישׁ
וְכִבְסָה וְגִהְצָה בְּגָדֵי חַג.
וְהִיא שְׁעֵמֻדָּה
וְהִגִּישָׁה
וּפְנָתָה אֶת הַסְּעוּדָה
וְהִיא שְׁעֵמֻדָּה בִּ"שִׁפְךָ חֲמַתְךָ" לֹא הִסְפִּיקָה לְשִׁיר "הַלֵּל" וְ"סֵד גְּדִיא"
הַנִּיחָה לְרַגַע אֶת הָרֹאשׁ
וְנִרְדְּמָה...

וּבַחֲלוּמָה נִגְלָתָה אֵלֶיהָ מְרִים הַנְּבִיאָה

**שְׁבֹאָה לְלִגּוּם מְכוּסָה וְאִמְרָה לָהּ - בְּתִי, טֶרֶם הִגִּיעָה זְמַן חִירוֹתְךָ?! בִּידֵיךָ הַדְּבַר!
הֲרִי אֶת מְנַהֵלֶת הַבַּיִת, וּמְנַהֵלֶת טוֹבָה לֹא עוֹשֶׂה הַכֹּל בְּעֶצְמָה - הִיא מְאַצִּילָה סַמְכוּיּוֹת:
חֲלָקִי מְטָלוֹת לְבָנֵי בֵיתְךָ, כֹּל אֶחָד לְפִי גִילוֹ וַיְכוּלְתוּ, כֵּן, זֶה כּוֹלֵל גַּם אֶת בַּעֲלֶךָ...
הִיא מוֹכֵנָה לְכַךְ שֶׁלֹּא הַכֹּל יֵיצֵא מוֹשֶׁלֶם - זֶה חֲלָק מֵהַחִירוֹת שֶׁלְךָ!
הַפְּעִילִי גַם אֶת הָאוֹרְחִים כִּי שְׁתוּכְלִי לִקְיִים אֶת "כּוֹלְנוּ מְסוּבִים".
אִם תִּשְׁכִּילִי לְנַהֵל כִּי אֶת בֵּיתְךָ יִהְיֶה פֶסַח גַּם זְמַן חִירוֹתְךָ,
וְאוֹלִי, בְּפֶסַח הַבָּא - תִּישָׂאֲרִי עֲרָה עַד "חֵד גְּדִיא".**

She Who Stood, Talya Glazer

She who stood and cleaned and washed and shined and koshered
And immersed in boiling water and held it to the fire
And got deeply burnt with caustic soda
And ruined her clothes with bleach
And cooked and broiled and baked
And prepared six Seder plates
And set a table for thirty guests
And laundered and ironed clothes for the holiday.

She who stood

And served

And cleared the meal

She who stood at “Pour out Your wrath” did not get to sing “Hallel” and
“Chad Gadya”

She laid down her head for a moment

And fell asleep.

And Miriam the prophetess came to her in her dream

She came to have a sip of her cup and said to her:

Daughter! Has the time of your freedom not come yet?

It is in your hands

You are the manager of the home and a good manager does not do everything herself. She delegates:

Delegate tasks to your family, each according to their age and ability, yes that includes your husband...

Accept the fact that not all will be perfect – that is part of your freedom! You can assign tasks to your guests as well, so you too can say “we all recline”.

If you learn to run your home like this – Pesach will be your time of Freedom and maybe, next year you will stay awake till “Chad Gadya”

:

מה להתחיל / אלי אליהו

אולי אני צריך להתחיל לנקות את חיי,
להתחיל, אבל במה להתחיל?
אולי אסלק פחד דק
שהצטבר עם השנים
וקורים של אשמה
שנטווי בדממה בלילות.
או אגלגל תחלה את הבדידות
שפסטה אצלי מקיר לקיר
ואנקה תחתיה,
כדי שתשוב ותבריק רצפת נפשי
כאלו לא דרכו עליה
מעולם.
ואולי אדקה זאת לפעם אחרת. אחרת הפל,
עדין אפשר להלך פה, וגם החלונות,
יש לומר, עדין רואים דרכם
את העולם. וחויץ מזה,
השיר הזה.
ותוכו הרצוף אהבה.

How to start Ely Eliyahu

Maybe I should start cleaning up my life.

Start, but with what?

Maybe I'll chuck out a thin fear

That has accrued over the years

And cobwebs of guilt

Spun silently at night.

Or maybe I'll roll up the loneliness that lay
inside from wall to wall and clean beneath it

So the floor of my soul will shine again as
though it had never been

Trod upon.

Or maybe postpone it to another day. After all

It's still possible to walk here and through the windows, it must be
said, there's still a view

Of the world. And moreover, this

poem:

The inside thereof inlaid with love.

From English: Vivian Eden

אלו המכות / מואיז בן הראש

וְהִתָּה
מַכַּת לֵדָה
מַכַּת הוֹרִים
מַכַּת מוֹרִים
וּמַכַּת דּוֹדִים
מַכַּת מְשֻׁפָּקָה
מַכַּת עֲרָבִים
מַכַּת עֲלִיָּה
מַכַּת צִיּוֹנוּת
מַכַּת יְהוּדִים
מַכַּת חֹרֵר אוֹנִים
וְעַל כָּל מַכָּה שְׁלַקִּיתִי עַל הָאָדָמָה
לְקִיתִי חֲמִשִּׁים עַל הַיָּם
וּמֵאֲתַיִם וְחֲמִשִּׁים מֵעַל הַיָּם
עַד שֶׁבָּאָה אִשְׁתִּי
אֶחְזָה בִּי חֲבָקָה בִּי
לְלַמְדָנִי עַל כָּל הַיָּפִי שֶׁבָּעוֹלָם
כָּל הַיָּפִי מֵעַל הַמְּכוֹת.

Those are the Plagues Mois (Moshe) Benarroch

And there was
The plague of birth
The plague of parents
The plague of teachers
And the plague of uncles
The plague of family
The plague of Arabs
The plague of Aliya
The plague of Zionism
The plague of Jews
The plague of helplessness
And for every plague I was struck by on land
I was struck with fifty others in the sea
And two hundred and fifty above the sea
Until my wife came
Held me hugged me
And showed me all the beauty in the world
All the beauty above the plagues.

Translated from Hebrew by Orna Taub.

Chad Gadya Chava Alberstein

Our father bought for two zuzim
One kid, one kid
Our father bought a kid for two zuzim
So the legend says

The cat came and preyed on the kid
A little kid, a white kid
The dog came and bit the cat
That preyed on the kid
That our father brought
Our father bought for two zuzim
One kid, one kid

Then a big stick appeared from somewhere
And beat the dog, who barked loudly
The dog that bit the cat that preyed
On the kid that our father brought

Our father bought for two zuzim
One kid, one kid

And the fire came
And burned the stick
That beat the dog that walked around
That bit the cat
That ate the kid
That father brought

Our father bought for two zuzim
One kid, one kid

And the water came that quenched the fire
That burned the stick
That beat the dog that bit the cat
That ate the kid that father brought

Our father bought for two zuzim
One kid, one kid

And the ox came and drank the water
That had quenched the fire
That burned the stick
That beat the dog that bit the cat

That ate the kid that father brought
Our father bought for two zuzim
One kid, one kid

And the slaughterer came and slaughtered the ox
That had drunk the water
That had quenched the fire
That burned the stick
That beat the dog that bit the cat
That ate the kid that father brought

Then came the Angel of Death and killed the
slaughterer
That had slaughtered the ox
That had drunk the water
That had quenched the fire
That burned the stick
That beat the dog that bit the cat
That ate the kid that father had brought

Our father bought for two zuzim
One kid, one kid

Why are you singing Chad Gadya?"?
Spring has not come yet, Passover isn't here
What has changed for you? What has changed?
I myself have changed this year
And on all nights, on all nights
I have asked only four questions
Tonight I have another question:
How long will the cycle of horror last?
Hunter and hunted, beater and beaten
When will this madness stop?
And what has changed for you. What has
changed?
I myself have changed this year
I used to be a sheep and a calm kid
Today I am a leopard and a predator wolf
I've been a dove and I've been a deer
Today I don't know who I am

Our father bought for two zuzim
One kid, one kid

Our father bought a kid for two zuzim
And we're starting again from the
beginning...

חד גדיא - חוה אלברשטיין

דזבין אבא בתרי זוזי

חד גדיא חד גדיא

קנה אבינו גדי בשני זוזים

כך מספרת ההגדה

בא החתול וטרף את הגדי

גדי קטן גדי לבן

ובא הכלב ונשך לחתול

שטרף את הגדי

שאבינו הביא

דזבין אבא בתרי זוזי

חד גדיא חד גדיא

ואי מזה הופיע מקל גדול

שחבט בכלב שנבח בקול

הכלב שנשך את החתול

שטרף את הגדי שאבינו הביא

דזבין אבא ...

ואז פרצה האש

ושרפה את המקל

שחבט בכלב המשתולל

שנשך לחתול

שטרף את הגדי

שאבינו הביא

דזבין אבא בתרי זוזי

חד גדיא חד גדיא

ובאו המים וכיבו את האש

ששרפה את המקל

שחבט בכלב שנשך החתול

שטרף את הגדי שאבינו הביא

דזבין אבא בתרי זוזי

חד גדיא חד גדיא

ובא השור ששתה את המים

שכיבו את האש

ששרפה את המקל

שחבט בכלב שנשך החתול

שטרף את הגדי שאבינו הביא

דזבין אבא בתרי זוזי

חד גדיא חד גדיא

ובא השוחט ששחט את השור

ששתה את המים

שכיבו את האש

ששרפה את המקל

שחבט בכלב שנשך החתול

שטרף את הגדי שאבינו הביא

ובא מלאך המוות והרג את השוחט

ששחט את השור

ששתה את המים

שכיבו את האש

ששרפה את המקל

שחבט בכלב שנשך החתול

שטרף את הגדי שאבינו הביא

דזבין אבא בתרי זוזי

חד גדיא חד גדיא

ומה פתאום את שרה חד גדיא ?

אביב עוד לא הגיע ופסח לא בא .

ומה השתנה לך מה השתנה ?

אני השתניתי לי השנה

ובכל הלילות בכל הלילות

שאלתי רק ארבע קושיות

הלילה הזה יש לי עוד שאלה

עד מתי יימשך מעגל האימה

רודף הוא נרדף מכה הוא מוכה

מתי ייגמר הטירוף הזה

ומה השתנה לך מה השתנה ?

אני השתניתי לי השנה

הייתי פעם כבש וגדי שליו

היום אני נמר וזאב טורף

הייתי כבר יונה והייתי צבי

היום איני יודעת מי אני

דזבין אבא בתרי זוזי

חד גדיא חד גדיא

קנה אבינו גדי בשני זוזים

ושוב מתחילים מהתחלה.

<https://www.youtube.com/watch?v=dsW1JTCByOs>

Each Morning / Arye Sivan

Each morning a person gets up
On the shore of tomorrow's sea
And asks himself: to cross
Or not to cross

מדי בקר / אריה סיוון
מדי בקר אדם מתעורר
על שפתו של ים המחר
ושואל את עצמו: לחצות
או לא לחצות

With a Handful of Heaven – Avraham Chalfi

With a handful of heaven in my hand

I would pass my life.

I would cross the sea

By foot

With a handful of heaven in my hand.

עם קמץ שמים - אברהם חלפי

עם קמץ שמים ביד

הייתי עובר את הים.

הייתי חוצה את הים

ברגלי

עם קמץ שמים ביד.

The Exiles' Pesach Nathan Alterman

(1)

And the People smoldering and destroyed
And beaten to the ground with a sledge,
Sound its tune with a pleasant voice
As the holiday eve is sanctified

(2)

In cities drenched in sorrows,
Spreading a cloth of death over its eyes,
Sitting tonight dressed in white,
In glory born of immortality.

(3)

The whip crossed this people already and burned its
blood
It was spit upon by legions,
Yet the candles of its ancient feast are upright
Illuminating its face as if it were a king.

(4)

Its enemy's' swords honed sharp as always
A mere step between them.
How much silence awe and festivity
Did our chronicles pour unto you Pesach eve!

(5)

Spanish night, monks plotting in their cells
Night of dear moon and sinking silence,
Holy night, blood libels' night
Pour out thy wrath night and an angel at the door.

(6)

In the cities of hatred, the cities of sorrows
Out of which roads lead to the valley of death
Dressed in white, the people sits down to celebrate,
Festive silent immortal.

(7)

The eyes of its orphans as candles to light
Its daughters in white their hair braided.
Father, look at Your people, it is pure, it is pure!
As pure as refined gold, heavens will witness.

פסח של גלויות נתן אלטרמן

(1)

והעם העֵשֵׂן וחרב,
המכה לעֵפֶר במורג,
נושא נגונו בקול ערב,
בליל התקדש הקג.

(2)

בערים עקבות מיגונים,
הפורשות על עיניו צלמות,
הוא הלילה יושב בבגדים לבנים,
בתפארת הרת אלמות.

(3)

גם השוט בו עבר ודמו הדליק,
גם ירקו בפניו סרדיוטות הפקה,
אך זקופים גרותיו של חגו העתיק
ומאירים את פניו כהאר פני מלך.

(4)

וחרבות משנאיו לטושות כמנהג
ובינו לבינו כפשע.
כמה אלם וכמה מורא וחס
תולדותינו נסכו בך, ליל הפסח!

(5)

ליל ספרד ומזמות הנזירים בתאם,
ליל ירח יקר ודממה צוללת,
ליל הקדש וליל עלילות הדם
וליל שפד-חמתה ומלאך בדלת.

(6)

בערי האובה, בערי הגונים
שהדרד מהן – גיא צלמות,
עם יושב אל חגו בבגדים לבנים,
בשתיקה של מועד ואלמות.

(7)

ועיני יתומיו פגרות לאור
ובנותיו בצחור וקלועות-צמותים.

(8)

For it was thrown to the dogs, seeking its skin
No redeemer nor consoler
No feast like its feast and no song like its song
As it sings to You tonight.

(9)

Upon its falling down houses with broken in roofs
The Shechina is looking and biting her lips,
It is a holiday no weeping! For it's a holiday, a holiday!
Dressed in white the daughter smiles at the candles.

(10)

Consolation (נחמה), consolation the girl will yet behold!
But when the people will rise from its mourning –
It will still be strong!--
This night – this Passover sacrifice,
Will never be forgotten, World!
It cannot be forgotten!

אָב, הַבֵּט אֶל עַמֶּךָ, הוּא טְהוֹר, הוּא טְהוֹר!
כַּזְהָב הוּא צְרוּף כָּבֵד, עַדִּים הַשָּׁמַיִם.

(8)

כִּי הִשְׁלַף לְכַלְבִּים הַמְבַקְשִׁים אֶת עוֹרוֹ
וּפוֹדָה וּמְנַחֵם לוֹ אֵין
וְאֵין חַג כְּחַגוֹ וְאֵין שִׁיר כְּשִׁירוֹ
בְּזַמְרוֹ לְפָנֶיךָ הַלַּיְלָה.

(9)

אֶל בְּתוּיוֹ הַמְטִיִּים וּפְרוּצֵי הַגָּג
נִשְׁקָפָה הַשְׂכִּינָה וּשְׁפָתֶיהָ נוֹשָׁקֶת,
יַעַן חַג מְלַבְּפוֹת! יַעַן חַג! יַעַן חַג!
וְהִבַּת בְּצַחֲוֹר לְגֵרוֹת מְחִיָּקֶת.

(10)

נְחָמָה, נְחָמָה עוֹד הִבַּת תְּחִנָּה!
אֶךְ הָעַם בְּקוֹמוֹ מֵאֲבָלוֹ – עוֹד בּוֹ פֶּחַ! –
אֶת הַלַּיְלָה הַזֶּה, זָבַח פֶּסַח הַזֶּה,
לֹא יִשְׁכַּח לָךְ, תִּבְלִי! לֹא יוּכַל לִשְׁכַּח!

Nun – Nathan Alterman

In a decaying old hut,
With his brothers and the love of a merciful
God,
In Goshen, long ago,
Once dwelled a man
A Hebrew by the name of Nun.
In the depths of the Book of Exodus – there
he got absorbed
Between the mines of Ramses and Pithom.
He did not wait for great signs or wonders
For he said: Wonders? What for?
Under an oppressing rod
That ripped off his yellow skin,
Dead silent he walked, apathetic and
drained,
Yet his heart did not break from the pain.
And with the same idle walk
He went on to gather his vessels
On the day Israel departed from Egypt...
As it states there, in the heavy laden book.
Heavens and earth illuminated
The wondrous birth of the nation,
The depths below boiled and stormed
And the sea tore in two—
But even the ripped sea,
With death on both sides,
He crossed, with his woven basket,
Just like that.
The battle did not cause him to shudder
And his heart remained silent and stubborn.
And just in this manner, he got
To the verses that state, “Then Moses
sang...”
And then, only then,
When festive song thundered with force on
the shore, —
Then (even Nun could not tell why...)

His heart broke within him for the end had
arrived...
Then he remembered the brick and the
mortar,
He remembered the red lashing rod, and his
silent wordless wounds howled a scream all
of a sudden.

Then he remembered the wonders and signs,
He remembered the darkness and blood,
He remembered the depths that erupted,
He knew that for him the sea ripped
apart—
With his hand as hairy as a forest
He gently caressed the head of his son.
And Joshua (son of Nun) was still just a lad,
Just a lad still in the Youth Brigades...
In the depths of the Book of Exodus,
There wept an elderly man, among the
simpletons of Israel—
And the moon shone upon him as it does
upon us
On this very night.

Passover 1949

נון / נתן אלתרמן

בבקתה מתמוטטת מישון,
עם אֶתְיוּ בְחֶסֶדִי אֶל חֲנוּן,
הִתְגַּוְרַר לֹא אִי-אֶז אִישׁ בְּגִשְׁוֹן,
אִישׁ-עֲבָרִי פְלִמוֹנִי וּשְׁמוֹ נוֹן.
בְּעִמְקֵי סֶפֶר-שְׁמוֹת – שֶׁשׁ שְׁקַע הוּא
בֵּין מְכָרוֹת רַעֲמָסָס אוֹ פֶתֶם.
וּלְמוֹפְתִים נוֹרְאִים לֹא חִפָּה הוּא
כִּי אָמַר הוּא: מוֹפְתִים? מַה פֶּתָאֵם?
מַחַת שְׁבִט נוֹגֵשׁ הַקּוֹרֵעַ
מַעֲלִיו אֶת עוֹרוֹ הַצֹּהֵב,
דָּם הַלֵּךְ, הוּא, אֲדִישׁ וְיִגַּע,
וְלִבּוֹ לֹא נִשְׁבַּר מִמְּכָאוֹב.
וּבְאוֹתָהּ הַלִּיכַת עֲצֵלְתִּים
הוּא נִגֵּשׁ וְאָסַף אֶת פְּלִיו
בְּיוֹם צֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם...
כְּאֲמוֹר שֶׁשׁ בִּסְפָר הָעֵב.
וְהַדְּלִיקוּ שְׁמִים וְאַרְץ
אֶת מוֹפְתֵי לְדָתוֹ שֶׁל הָעָם,
וְרִתְחוּ הַתְּהוֹמוֹת וְסַעְרוּ
וּלְשֹׁנִים נִקְרַע הַיָּם –
אֲבָל גַּם אֶת הַיָּם הַקְּרוֹעַ,
וְהַמְּנוֹת מִשְׁנֵי עֲבָרָיו,
הוּא עָבַר, עִם סִלּוֹ הַקְּלוֹעַ,
כְּדָבָר הַמּוֹבֵן מֵאֲלִיו.

וְהִקְרַב לֹא נָמַן בּוֹ צְמֻרְמָרַת
וְלִבּוֹ עוֹד עִקֵּשׁ וּמְחֻשָּׁה –
כִּי הִגִּיעָה אִתּוֹ הַמְּסוֹרֶת
אֶל פְּסוּקֵי "אֶז יִשִּׁיר מִשָּׁה..."
אֲבָל אֶז, עַתָּה גִּלְגַּל כְּמוֹ רַעַם
שִׁיר-הַתֵּג בְּאֲדִיר עַל הַחוּף –,
אֶז (גַּם נוֹן לֹא יָדַע עוֹד מַה-טַעַם...)
בּוֹ הִשְׁבַּר לְכַבּוֹ כִּי בָא סוּף...
הוּא זָכַר אֶת הַטֵּיט וְהַחֲמָר,
וְנִזְכַּר אֶת הַשּׁוֹט בְּאֲדָם,
וּפְצָעֵיו שֶׁהִתְרִישׁוּ בְּלִי אִמָּר,
צִעֲקָה נִשְׂאוֹ יַחַד פֶּתָאֵם.
הוּא זָכַר הַמוֹפְתִים שֶׁבְּאַרְץ,
הוּא זָכַר אֶת הַחֹשֶׁךְ-וְהַיָּם,
הוּא זָכַר הַתְּהוֹמוֹת שֶׁסַּעְרוּ,
הוּא הַבֵּין
כִּי נִקְרַע לֹא הַיָּם –
בְּיָדוֹ הַשְּׁעִירָה כְּמוֹ יַעַר
אֶת רֹאשׁ בְּנוֹ הוּא הַחֲלִיק בְּעֵדְנָה.
וְיִהוֹשֶׁעַ (בֶּן-נוֹן) עוֹדוֹ נֶעַר,
עוֹדוֹ נֶעַר קִטָּן בְּגֵדָנִי"ע...
בְּעִמְקֵי סֶפֶר-שְׁמוֹת הַתִּנְפֹּחַ
אִישׁ זָקֵן מְפֹשְׁטֵי יִשְׂרָאֵל –
וְהָאִיר אֶז אוֹתוֹ הַיָּרֵחַ,
הַדּוֹלֵק מַעֲלֵינוּ הַלַּיִל
פסח תש"ט

חרות / שלומי חסקי

וְהִיא שְׁעֵמֶדָה לְאַבוֹתֵינוּ וְלָנוּ, שְׂאֵלְמָלָא עֵמֶדָה לֹא
הָיִינוּ מְסֻבִּים פֶּה הָעָרֵב וּמוֹנִים דְּקָה
אַחַר דְּקָה לְתַחֲלַת הָאֶכָל, אֶלָּא מִמְּשִׁיכִים לְבָנוֹת שְׁפוּנֵי פִירְמִידוֹת לְזוּגוֹת-פְּרַעֲוֹנִים-צָעִירִים אוֹ
מִתְבַּרְבְּרִים חֲסָרֵי G.P.S בְּמִדְבַּר הַהֲזִיּוֹת
הָאִינְסוֹפִי.

Freedom Shlomi Chaski

This standing promise for our ancestors and us, were it not for it, we
would not be
Sitting-leaning here this night, counting minute
After minute until the meal begins, but instead we would still be
building suburban pyramids for young-Pharaonic-couples or getting lost
sans GPS in the infinite desert of illusions.

עֲבָדוֹת בְּרַאס אֵל שַׁטָּן – בְּאַדְמַת סִינַי 2003 מִתִּי שְׁמוּאֵלוֹף
לֹא כָּל הָעֲבָדִים יָצְאוּ מִמִּצְרַיִם
אָמְרוּ לִי רַגְלֵי 16-17 שָׁעוֹת הָעֲבוּדָה
שֶׁל אִיסְמָעִיל בֶּן ה־13.

Slave-Work in Ras El Satan – Sinai 2003, Matty Shmueloff

Not all the slaves left Egypt
Said the 16-17 hour work-leaden feet
Of 13 year old Ismail

ממצררים עלמה זהר

שלא נזדקק אף פעם
לרחמים של בני אדם
כי בכל דור ודור...
תמיד יש מלחמה באפריקה
מזל שהיא רחוקה
שלא רואים ולא שומעים אותה מכאן
תמיד יש מלחמה באפריקה
מזל שהיא רחוקה
שלא רואים ולא שומעים
את הצעקה

תמיד יש מלחמה באפריקה
מזל שהיא רחוקה
שלא רואים ולא שומעים
אותה מכאן
גם אני הלכתי פעם
בנתיב היסורים
ממצררים לירושלים
במדבר, ימים רבים
בלי מים
עם אותה שאלה בעינינו
גם אני פגשתי רשע
המכה בלי אבחנה
אנשים חפים מפשע
אנשים בלי הגנה
בלי בית
עם ילדים קטנים בינדים
הם דופקים לה בדלת
הם בוכים בכי תמרורים
אל תאמר – מה לי עם אלה
אלה אנשים זרים
כי בכל דור ודור
חייב אדם לראות עצמו
כאלו הוא יצא ממצררים
שלא ישכח איד ברח
הפה, השפל, נרצח
איד צעק לשמים
גם אני חפשתי כוח
להציל מה שאפשר
כשלא היה לאן לברוח
דמי היה מתר
אות קון
אנשים נופלים לברכים
הם דופקים לה בדלת
הם בוכים בכי תמרורים
אל תאמר – מה לי עם אלה אלה
אנשים שחרים
כי בכל דור ודור...
אז שמר נא על כלנו
רבנו של עולם

Out of Egypt Alma Zohar

There's always war in Africa
Fortunately it's so far away,
We don't have to see or hear it, from here.
I too walked, once
Down lengthy paths of pain
From Egypt to Jerusalem,
Across a desert, for many days,
Without water,
With the same question in my eyes.
I, as they, encountered evil,
Striking out in all directions,
A falsely accused people,
People lacking all protection
Homeless
Carrying little children in their arms.
They come knocking on your door,
Crying out bitterly,
Do not say "– what are they to me
They are but foreigners"
Don't you know in every generation,
Everyone must see himself,
As if he escaped from Egypt
So he won't forget how he fled,
How he was beaten, humiliated, murdered,
How he called out to heaven.
I too, tried in vain,
To save the little that I could,
With nowhere to hide
My blood free for all,
Mark of Cain,
People pleading on their knees.
They come knocking at your door,
Crying out bitterly,
Don't say – "what are they to me, just black people?"
Don't you know in every generation...
Master of the Universe
Save us please while you still can
And bless us so we never need
The mercy of others
Don't you know each day and age...
There's always war in Africa,
How fortunate we are
It is so far away,
We don't have to see or hear it, from here.
There's always war in Africa,
Fortunately it's so far away
We don't have to see or hear...the scream

My Father on Passover Eve Yehuda Amichai
Last evening I gave you the parable of my father,
Who on the eve of Passover eve
Would slice bread carefully
Into precise cubes and put them
On the window sill so he would be able
To find them with his heavy eye's
In the light of a candle dancing a mitzvah dance.
So his blessing on the burning of leavened bread
Would not be in vain.
To live like this:
Stage directors of ourselves,
Cheating directors
With perfect faith, almost,
And we shall not be
In vain.

אבי בערב פסח יהודה עמיחי
בְּעֶרֶב הָאֶחָדָּן הַמְשַׁלְתִּי לָךְ
אֶת מִשַּׁל אָבִי, אֲשֶׁר בְּעֶרֶב עֶרֶב פֶּסַח
הָיָה חוֹמֵד לֶחֶם בְּהַקְפָּדָה
לְקַבִּיּוֹת מְדֻקָּאוֹת וְשֵׁם
אוֹתָן עַל אֶדְנֵי הַחֲלוֹן כְּדֵי שְׂיִיכַל
לְמַצָּא אוֹתָן בְּעֵינָיו הַקְּבֻדוֹת
לְאוֹר הַנֵּר הָרוֹקֵד רִיקוּדֵי מִצְוָה.
וְלֹא תְהִי בְרַכְתּוֹ בְּעוֹר חֲמִץ שְׁלוֹ
לְבַטְלָהּ.

כֵּן לְחִיּוֹת:
בְּמַאִים שֶׁל עֲצָמָנוּ,
בְּמַאִים רַמְאִים
בְּאִמּוּנָה שְׁלֵמָה, כְּמַעַט,
וְלֹא נִהְיָה
לְבַטְלָהּ.

And What Is My Life Span? Yehuda Amichai

And what is my life span?
I'm like a man gone out of Egypt:
The Red Sea parts,
I cross on dry land, two walls of water,
On my right hand and on my left.
Pharaoh's army and his horsemen behind me.
Before me the desert,
Perhaps the Promised Land, too. That is my life span.

אימה מִשָּׁפָּךְ חַיִּי.

אָנִי כְּמוֹ אֶחָד שֶׁיָּצָא מִמִּצְרַיִם

וַיֵּם סוּף גְּבַקַּע לְשָׁנִים וְאָנִי עוֹבֵר בְּחַרְבָּה

וְשָׁתִי חוֹמוֹת מַיִם מִיְמֵינִי וּמִשְׂמָאלִי.

מֵאַחֲרַי חֵיל פְּרָעָה וּפָרָשָׁיו וּלְפָנַי הַמִּדְבָּר

וְאוֹלֵי הָאָרֶץ הַמְּבֻטָּחֹת. זֶה מִשָּׁפָּךְ חַיִּי

Miracles Yehuda Amichai

From a distance everything looks like
a miracle
But up close even a miracle doesn't look
like that.
Even someone who crossed the Red Sea
when it split
saw only the sweating back
of the man in front of him
and the swaying of his big thighs,
or at best, in a hasty glance to one side,
fish in a riot of colors inside the wall of
water,
as in a marine observatory behind panels of glass.

The real miracles happen at the next table
of a restaurant in Albuquerque:
two women sat there, one with a diagonal
zipper, altogether lovely,
and the other said, "I kept it together
and didn't cry."

And after in the red corridors of the foreign hotel I saw boys and girls who held in
their arms tiny children born of them, and they held sweet little dolls.

נָסִים יהודה עמיחי
מְרַחֵק כֵּל דְבַר נִרְאָה נֶס
אָבֵל מִקְרוֹב גַּם נֶס לֹא נִרְאָה כָּהֵן.
אָפְלוּ מִי שֶׁעֶבֶר בְּיַם-סוּף בְּבִקִיעַת הַיָּם
רָאָה רַק אֶת הַגֵּב הַמְזִיעַ
שֶׁל הַהוֹלֵךְ לִפְנֵיו
וְאֵת נוֹעַ יְרֵכָיו הַגְּדוֹלוֹת,
וּלְכֹל הַיּוֹתֵר, בְּמִבְטַח טוֹרֵף לְצַד,
דְּגִים בְּשִׁלְל צְבָעִים בְּתוֹךְ חוֹמַת הַמַּיִם,
כְּמוֹ בְּמִצְפָּה יַמִּי מְאַחֲרֵי קִירוֹת זְכוּכִית.

הַנְּסִים הָאֲמִתִּיִּים קוֹרִים בְּשִׁלְחֹן הַסְּמוּךְ
שֶׁל מִסְעָדָה בְּאֵלֶּבּוֹקֶרְקָה:
שְׁתֵּי נָשִׁים יָשְׁבוּ שָׁם, הָאֶחָת עִם רוֹכֵסֵן
בְּאֵלֶּכְסוֹן, כֹּל כֶּהָ יָפָה,
הָאֶחָרֶת אֲמָרָה, "הִתְזַקְמִי מֵעַמֵּד
וְלֹא בְּכִיתִי"
וְאַחֵר כֶּהָ בְּמִסְדְּרוֹנוֹת הָאֲדָמִים
שֶׁל הַמְּלוֹן הַזֶּה רְאִיתִי
יְלָדִים וִילָדוֹת שֶׁהִתְזַיְקוּ בְּזוֹעוֹמִיָּהֶם
יְלָדִים קִטְנֻטָּנִים, שֶׁהֵם עֲצָמָם יְלָדוּ,
שֶׁגַם הֵם הִתְזַיְקוּ בְּבוֹת קִטְנוֹת וּמְתוּקוֹת.

Human Tissue Moti Hamer

When I die, something of me
Will die within you.

When you die, something of you within me
Will die along with you

Because all of us, yes, all of us
All of us are just one living human tissue
And if one of us,
Fades away
Something of us dies alongside him
And something stays within him
If we only knew how to calm
The hatred, if only we knew how.

If we only knew how to silence our rage
To say we are sorry, in-spite of our pain
If we only knew how to begin anew.

Because all of us...

ריקמה אנושית אחת מוטי המר

כְּשֶׁאֲמוֹת, מְשֶׁהוּ מִמְּנִי, מְשֶׁהוּ מִמְּנִי
יָמוּת בָּךְ, יָמוּת בָּךְ.

כְּשֶׁתָּמוּת, מְשֶׁהוּ מִמְּךָ בִּי, מְשֶׁהוּ מִמְּךָ בִּי
יָמוּת אִתְּךָ, יָמוּת אִתְּךָ.

כִּי כָלְנוּ, כֵּן כָּלְנוּ
כָּלְנוּ רִקְמָה אֲנוּשִׁית אַחַת חַיָּה
וְאִם אֶחָד מֵאַתְּנוּ
הוֹלֵךְ מֵעַמְּנוּ
מְשֶׁהוּ מֵת כְּנוּ -
וּמְשֶׁהוּ, נִשְׁאָר אִתּוֹ

אִם נָדַע, אִיךָ לְהַרְגִיעַ, אִיךָ לְהַרְגִיעַ
אֵת הָאִיבָה, אִם רַק נָדַע.

אִם נָדַע, אִם נָדַע לְהִשְׁקִיט אֵת זַעַמְנוּ
עַל אִף עֲלֻבוֹנֵנוּ, לֹא מֵר סְלִיחָה.
אִם נָדַע לְהִתְחִיל מֵהִתְחַלָּה.

כִּי כָלְנוּ...

<https://www.youtube.com/watch?v=x98M9Rv617U>